

Foto: Iří Vojzola

Když nám zatrhli Milese Davise, málem mě trefil šlak

Titulek možná působí negativně, ale mnohem více se toho organizátorovi jazzového dění, moderátorovi a hudebnímu publicistovi **Aleši Bendovi** podařilo. Ať už v roli dlouholetého dramaturga Československého jazzového festivalu, nebo spoluzakladatele a dobrého ducha Letní jazzové dílny.

TEXT: TOMÁŠ S. POLÍVKA

Které z vašich aktivit se v současnosti vlastně věnujete nejvíce?

Poslední roky mě skoro na plný úvazek zaměstnává Letní jazzová dílna Karla Velebného ve Frýdlantu, kterou organizuji v podstatě sám. Jedná se totiž už docela o kolos. Máme 220 frekventantů a 20 lektorů. Konají se minimálně tři nebo čtyři koncerty, každý den probíhají jam sessions. Potřebujete lidi ubytovat, sehnat učebny, metodické materiály. A hlavně na to vše zajistit peníze, protože dílna se sama o sobě nezaplátí. Což vyžaduje čas a spoustu práce. Na druhou stranu musím uznat, že například na frýdlantské radnici mám velké zastání.

Po téměř 40 letech fungování dílny by leccos mělo jít „samospádem“, lektoři jsou srdcaři, vazby na místní služby jsou navázané. Jenže „situace na bojišti se mění každou minutou“, že?

Něco samospádem funguje, ovšem člověk nesmí spoléhat na rutinu. Ve chvíli, kdy si řeknete, že vše hladce běží po vyšlapané cestičce, se vždy vyskytne něco, o co zakopnete, a je malér. Řeknete si, že partneři už s akcí počítají, ale ne vždy je to pravda. Zjistíte, že lektor zapomněl na termín dílny a domluvil si kšeft. Nebo vám majitel penzionu zdrazí téměř na dvojnásobek. Nevysvětlíte mu, že v rozpočtu tolik peněz nemáte, a na poslední chvíli hledáte náhradu. Nemluvě o dopadech doby covidové, když například nemohli v roce 2020 přijet pravidelní američtí lektoři Skip Wilkins a Neil Wetzel. Neil dělá skvostně big bandy, za tři dny vytvoří z lidí ve Frýdlantu takovou kapelu, že to zní skutečně profesionálně. Kdo neslyšel, neuvěří. Na poslední chvíli jsem jej naštěstí nahradil v Praze působícím Andyem Schofieldem.

Jel jsem kdysi turné s Chrisem Barberem a cestoval v autě s jeho road managerem, který večer co večer sedl a probíral itinerář na příští den. Jednou jsem se ho zeptal: „Richard, dělali jsme to už tolikrát, je to pořád stejné, nechceš se na to

vykašlat?“ Odpověděl: „Víš, býval jsem jezdec rallye. A tam když se vyskytne sebemenší chyba, může to znamenat i smrt.“ Beru si z něj příklad. Byl to stoprocentní profesionál, který hlídal každý detail. A ono to pak opravdu fungovalo.

Kdo může absolvovat dílnu jako frekventant? Vyžaduje se základní jazzová průprava, nebo může dorazit folkař, rocker či popový interpret s tím, že si chce rozšířit výrazové prostředky?

Základním kritériem je opravdová chuť pustit se do toho. Všechno ostatní je marginální. Frekventant nemusí ani umět noty a být bůhvíjak vzdělaný, důležité je odhodlání. Nedávno se mi ozval houslista hrající country, říkal, že by si chtěl právě rozšířit znalosti o jazz a jestli ho vezmu. Samozřejmě! Každý je vítán. Vycházíme z filozofie Karla Velebného, se kterým jsem dílnu zakládal: Nikomu se nic nenařizuje, nikomu se nic nezakazuje. Lektoři jsou od toho, aby podpořili frekventanty v tom, co zajímá je samotné. Atmosféra dílny z dob Karla Velebného, na kterou geniálně navázal Karel Růžička, zůstává zachována. Což je to hlavní, oč pečují!

Jako frekventanti přijíždějí třeba i dvanáctiletí, a nejenže je pro ně připraven vhodný materiál. Zahrají si i v kapele, lidé jim zatleskají, a oni jsou šťastní, protože zažijí svých 15 minut slávy.

Ve Frýdlantu se potkávají lektoři různých generací. Jaké podmínky splňují oni?

V první řadě musí být lektorský sbor lidsky vyvážený. Nemusí jít o mistry světa a slavné sólisty, ale o muzikanty, kteří si sednou s ostatními, vzájemně se neprudí. Ale hlavně se chovají laskavě k frekventantům. Respektují jejich vkus, protože dnešní mladá generace nechce hrát jen tradiční styly. Vycházení vstříc frekventantům je zcela nejdůležitější podmínkou. Během pouhého týdne dílny se stejně nelze „naučit“.

Nicméně za ten týden můžete frekvenciantům ukázat cestu, v čem se další rok zdokonalovat, jak na sobě pracovat. Posláním dílny je podpořit chuť do hraní.

V roce 1985 jste se stal dramaturgem Přerovského jazzového festivalu a návazně

Miles Davis, a dodnes je mi líto, že se jí nepodařilo naplnit. Na jedněch narozeninových oslavách jsme s Tondou Matznerem doslova ukecali tehdejšího náměstka Pragokonzertu, aby Davise koupil. Měl jsem neuvěřitelně výhodnou nabídku od agentury Gabi Kleinschmidt. Náměstek tehdy kývl, „tak dobře, tak si

Aleš Benda a Christian McBride, foto: Jiří Vojzola

v roce 1996 obnoveného Československého jazzového festivalu...

Kdysi jsem dělal dramaturgii tak z 90 %. V posledních asi dvou třech letech už ale funguji jen jako takový asistent. Co do vkusu jsem přece jen konzervativní a nerad bych kazil představy mladších dramaturgů. Spíš jen doporučuji, co mě zaujalo z nabídek, které mi stále chodí z různých světových agentur, nebo z koncertů, které jsem navštívil.

Už za totality se vám podařilo dostat na Československý jazzový festival i jinam také interpreti „západní“, které režim zrovna nevítal. Leccos se ovšem zrealizovat nemohlo. Jaká komunismem promarněná šance vás mrzí nejvíc?
Existovala šance, že by u nás mohl hrát

toho Milese kupte“. Jenže asi dva týdny poté kvůli jakémusi Intertalentu slib zase zrušil. Myslel jsem, že mě trefí šlak.

Po pádu totality se vám naštěstí ještě podařilo řadu legend dovézt, třeba Jima Halla, Larryho Coryella, Dr. Lonnieho Smithe. Pokud jde o zahraniční interprety, vychází dramaturg z možného. Ale jak jste vybíral hosty domácí?

Jednu z možností, jak objevit zajímavého hráče pro festival, pro mě představoval právě Frýdlant. Jezdí tam nejen začátečníci, ale i velmi zajímaví a v podstatě téměř profesionální muzikanti, kteří mívají i vlastní projekty. Dalším impulzem může být opravdu zajímavé album. Samozřejmě mě může přesvědčit klubový koncert. A občas je to samozřejmě i tak, že na mě doráží některý ze starších

Aleš Benda a Mik Stern, foto: Tomáš Fučík

kamarádů muzikantů se slovy: „Hele, už jsem v Přerově dlouho nehrál a mám spoustu nových věcí.“ (smích)

Kdo vás zaujal v poslední době?

Moc hezkou desku vydal Honza Andr se skupinou Track Inspection nebo Petra Ernyeiová. Ale hlavně jsem velkým fandou velkých kapel. Vždy mě potěší například Jazz Dock Orchestra nebo Concept Art Orchestra s kapelnicí Štěpánkou Balcarovou.

Zajímavých big bandů najednou hraje překvapivě dost. Skoro se zdá, že nastala malá bigbandová renesance, i když to vzhledem k ekonomické situaci působí jako harakiri.

Tuším Benny Carter říkával, když se ho novináři ptali, co pořád vede muzikanty k zakládání nových velkých kapel: „Ta opojná vůně krachu.“ Což je přesně ono. Hraní v big bandu je taková krása, že to muzikanti pořád znovu zkouší, i když jde o věc dnes ekonomicky nezávadatelnou.

Pokud byste měl vybrat největší radosti, které vám profese

dramaturga a také moderátora přinesla, jaké by to byly?

Denně děkuji pánubohu, že mi toho tolik dopřál. Nevím, kde začít, ale když jsme mluvili o big bandech, tak určitě The Clayton-Hamilton Jazz Orchestra. Světový zážitek se skvělými lidmi.

Nicméně asi největším kamarádem se mi stal Ray Brown. Prvně jsem ho potkal, když se Československý jazzový festival stěhoval z Karlových Varů přes Olomouc. Během zkoušky jsem se pohyboval na pódiu a on si mě vytipoval, že za tohle všechno asi můžu. Jen tak na mě mávl, ať si k němu sednu, a povídá: „K čemu jsou ty televizní kamery?“ Odpovídám, že se koncert bude točit. On na to: „No jo, ale to byste měli připlatit.“ Já zase: „Ale pane Browne, vždyť to máte ve smlouvě.“ Jen se tak lišácky usmál a od té doby jsme byli kamarádi. Uváděl jsem ho pak asi pětkrát. Jednou mě v Lucerna Music Baru na Agharta Festivalu požádal pořadatel Michal Hejna, ať při uvádění pozvu publikum také na další festivalové koncerty. Přestože jsem natolik profesionál, abych věděl, že hvězdy se ohlašují stručně, udělal jsem to. A když jsem pak pozval na pódium Raye, jen se uchechtl

Aleš Benda a Lee Andrew Davison, foto: Petr Gruša

Karel Růžička a Aleš Benda, foto: Tomáš Fučík

a utrousil: „Nadělaš řeči jako politik.“ (smích) Bezdělný chlap.

Zažil jsem Raye i nedlouho před jeho smrtí. Byl popelavý v obličeji, a když jsem se ptal, co s ním je, svěřil se, že se necítí dobře. Ale nestěžoval si, začal naplno hrát. Jenže ve druhé půli koncertu vypadla elektrika, světlo zhaslo snad až v Temelíně. Ray ani na vteřinu nezaváhal a v nouzovém osvětlení dohrál vystoupení akusticky! Byl to jeden z nejkrásnějších koncertů, jaké jsem zažil. Špendlík

byste slyšeli spadnout na zem, jak všichni špicovali uši. Když Ray dohrál, povídá: „Teď prosím řekni lidem, že nezahraju ani notu přídávku, protože jsem utahaný jako kotě.“

Krásné vzpomínky mám i na Chicka Coreu. Výborně mě pobavil, když jsem uváděl jeho koncert s Garym Burtonem a chystal se na pódium. Najednou se za mnou vynořil a vybafl: „Budeš zpívat?“ „Já, zpívat?“ zablekotal jsem. „No jo, jako Frank Sinatra!“ ☒